KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU

formujúca myseľ i srdce

KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Paulína Kováčová
Ivan Koniar

Kto vie nech učí

Metodický materiál

IV.

Projekt „Kto vie, nech učí“ sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

Kód projektu: 312011AKK9 Kód výzvy: OPLZ-PO1/2019/DOP/1.3.1-01

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk www.ludskezdroje.gov.sk www.ku.sk

Katolícka univerzita v Ružomberku
Filozofická fakulta

Mgr. et Mgr. Paulína Kováčová

Mgr. Ivan Koniar, PhD.

METODICKÝ MATERIÁL 4

Vzdelávací materiál je výstupom projektu „**Kto vie, nech učí**“

Operačný program: Ľudské zdroje
Spolufinancovaný fondom: Európsky sociálny fond
Prioritná os: Vzdelávanie
Kód výzvy: OPLZ-PO1/2019/DOP/1.3.1-01; 312011AKK9
Investičná priorita: Zlepšenie kvality, efektívnosti a prístupu k terciárnemu ekvivalentnému vzdelávaniu s cieľom zvýšiť počet študujúcich a úroveň vzdelania, najmä v prípade znevýhodnených skupín.
Špecifický cieľ: Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce.
Hlavný cieľ: Účinnejšie prepojiť teoretické vzdelávanie na akademickej pôde a praktické vzdelávanie v cvičných školách a cvičných školských zariadeniach u študentov Pedagogickej (PF) a Filozofickej fakulty (FF) Katolíckej univerzity (KU) v Ružomberku a dosiahnuť tak skvalitnenie prípravy budúcich pedagógov a odborných pracovníkov.
Podaktivita č. 3: Tvorba podporných metodických a vzdelávacích materiálov

VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku
Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok

ISBN 978-80-561-1075-1

Ružomberok 2023

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Obsah

Úvod **3**

Výstupová pedagogická prax **4**

Charakteristika a ciele výstupovej pedagogickej praxe 4

Príprava na vyučovaciu hodinu **7**

Pozorovanie (hospitácia) výučby iných študentov alebo cvičného učiteľa 8

Rozbor vyučovacej hodiny s cvičným učiteľom 9

Sebareflexia - reflexia študenta 10

ERA Cycle 11

What model (Johna Driscolla) 11

Kolbov model zážitkového učenia 12

Smythov model 12

Gibbsov reflektívny cyklus 13

Cvičný učiteľ 14

Metodik praxe 15

Úvod

Cieľom textu je poskytnúť metodické usmernenie a informácie o cieľoch, obsahovom zameraní a organizácií výstupovej pedagogickej praxe. Text je primárne určený študentom učiteľských študijných programov v kombinácii v magisterskom stupni štúdia na Filozofickej fakulty KU v Ružomberku. Potrebné informácie a podklady tu tiež nájdu cviční učitelia a katedroví metodici, ktorí odborne a organizačne zabezpečujú výstupové pedagogické praxe.

Text venovaný študentom ponúka základnú charakteristiku výstupovej pedagogickej praxe, vrátane organizačných pokynov, vymedzeniu priebežnej a súvislej pedagogickej praxe, popisu hlavných činností, súčastí študentského portfólia a podmienok hodnotenia. Študenti tu tiež nájdu informácie k vypracovaniu prípravy na vyučovaciu hodinu a zápisu z pozorovania na hodinách náčuvov. Súčasťou je taktiež usmernenie venované rozvíjaniu zručnosti sebareflexie vlastnej pedagogickej činnosti. V texte určenom cvičným učiteľom sú vymedzené úlohy cvičného učiteľa a usmernenie ohľadom vedenia rozborov vyučovacej hodiny. Text venovaný metodikom praxe stanovuje úlohy metodika praxe a poskytuje praktické usmernenia na administratívne zabezpečenie praxe.

Súčasťou textu sú prílohy týkajúce sa jednotlivých činností študentov, cvičných učiteľov a metodikov praxe. Prílohy ponúkajú rámec pre spracovanie týchto povinných súčastí výstupovej praxe. V prípade študentov sú to prílohy ako schéma prípravy na vyučovaciu hodinu, záznam z hospitovanej hodiny, štyri možné modely spracovania sebareflexie študenta a formulár záverečného hodnotenia praxe. Pre cvičných učiteľov sú určené prílohy spracovania rozborov a hodnotenia študenta. Metodici praxe využijú ostatné administratívne prílohy (zmluva o spolupráci, dohoda o vykonaní práce, výkazy praxe, finančná kontrola, osobný dotazník). Prílohy tiež obsahujú zoznam zmluvných cvičných škôl a cvičných zariadení.

Výstupová pedagogická prax

Charakteristika a ciele výstupovej pedagogickej praxe

Výstupová pedagogická prax je zameraná na pedagogickú prácu so žiakmi na II. stupni základných škôl a stredných školách pod vedením cvičného učiteľa. Cieľom praxe je postupné rozvíjanie praktických zručností (profesijných kompetencií) potrebných pre prácu učiteľa a komplexnejšie zoznámenie sa s úlohami a hlavnými činnosťami učiteľa a školy. Študent má príležitosť uplatniť vedomosti a zručnosti pri riešení konkrétnych vzdelávacích situácií priamo vo vyučovacom procese a získať odbornú spätnú väzbu od cvičného učiteľa. Prax je realizovaná formou hodín priamej výučby v kombinácii s hospitáciami na hodinách iných študentov alebo cvičného učiteľa. Okrem vlastnej výučbovej náplne praxe má študent príležitosť oboznámiť sa so školskou dokumentáciou, vzdelávacím programom školy, tematickým plánom a učebnicami predmetov, ktoré bude vyučovať ako aj ďalšími pracovnými činnosťami učiteľa.

Hlavné činnosti výstupovej praxe

- výučba - samostatné celohodinové výstupy
- príprava pedagogického výstupu
- rozbory (vyhodnotenie) vyučovaných hodín s cvičným učiteľom
- sebareflexia
- hospitácie na vyučovacích hodinách

Organizačné pokyny, rozsah a spôsob realizácie výstupovej praxe

Výstupová pedagogická prax sa uskutočňuje v cvičnej škole pod vedením cvičného učiteľa. Študent sa na praxi zúčastňuje podľa časového harmonogramu, rešpektujúc pritom pokyny vedenia školy, cvičného učiteľa a metodika predmetu.

V rámci **výstupovej – priebežnej praxe** študent absolvuje 1 až 2 hodiny priamej výučby, 4 alebo 5 náčuvových hodín (hospitácie na hodinách ďalších študentov) a 6 rozborov (za jednu aprobáciu). V rámci **výstupovej - súvislej praxe** študent absolvuje 10 hodín priamej výučby, 1 náčuvovú hodinu (hospitáciu na hodinách cvičného učiteľa) a 8 rozborov (za jednu aprobáciu).

Pre každú hodinu priamej výučby študent vypracuje prípravu na vyučovaciu hodinu (Príloha 1 Príprava). Za každú absolvovanú hodinu náčuvu študent vypracúva hospitačný záznam (Príloha 2 Hospitačný záznam).

Študent na základe svojich príprav, samotnej výučby a hodnotenia výučby od cvičného učiteľa na hodinách rozborov, vypracuje reflexiu vyučovanej hodiny (Príloha 3 - Reflexia študenta).

Po absolvovaní cyklu pedagogických praxí študent vypracuje záverečnú evaluáciu výstupovej praxe ako celku (Príloha 5 – Evaluácia výstupovej praxe)

Študentské portfólio pedagogických praxí

Počas absolvovania pedagogickej praxe si študent postupne buduje vlastné portfólio pedagogickej praxe (v papierovej alebo digitálnej podobe). Študentské portfólio predstavuje

štruktúrovaný súbor produktov študenta, ktorý dokumentuje jeho činnosti v priebehu realizácie pedagogickej praxe. Jeho súčasťou sú aj hodnotiace a reflexívne dokumenty.

Povinné súčasti študentského portfólia výstupovej pedagogickej praxe:

- prípravy na vyučovacie hodiny
- záznamy z hospitovaných hodín
- reflexia študenta
- záverečné hodnotenie od cvičného učiteľa
- zápis z rozboru vyučovacej hodiny od cvičného učiteľa
- evaluácia výstupovej praxe*

Spôsob a kritériá hodnotenia výstupovej praxe

Hodnotenie predmetu a kredity za výstupovú pedagogickú prax zapisuje katedrový metodik praxe. Podmienkou na absolvovanie predmetu je aktívna účasť na praxi v plnom rozsahu a odovzdanie/zaslanie všetkých povinných súčastí študentského portfólia, okrem vlastnej evaluácie výstupovej praxe,* katedrovému metodikovi praxe. Evaluáciu výstupovej praxe študent odovzdá do označenej schránky v priestoroch FF KU.

Cvičný učiteľ vypracúva záverečné hodnotenie študenta na základe pozorovania výstupu študenta na hodinách priamej výučby (Príloha 6 Záverečné hodnotenie študenta).

Metodik praxe udeľuje záverečné hodnotenie predmetu na základe (a) odovzdaných príprav, (b) záverečného hodnotenia od cvičného učiteľa, (c) rozborov hodín od cvičného učiteľa, (d) odovzdaných hospitačných záznamov. Metodik praxe sa podľa možností zúčastňuje výstupovej – priebežnej praxe študentov a záznam z hospitácie môže zohľadniť pri hodnotení študenta.

Výučba

Hodiny priamej výučby rozvíjajú celý rad zručností a kompetencií študentov, najmä komunikačných, organizačných, riadiacich a hodnotiacich. Praktické vyučovanie rozvíja schopnosti nadviazať kontakt s triedou a jednotlivými žiakmi, realizovať výklad podľa pripraveného plánu, jasne vysvetľovať, adekvátne reagovať na podnety a správanie žiakov, používať vhodné vyučovacie postupy a široké spektrum metód, vytvárať pozitívnu klímu v triede a motivovať k práci alebo hodnotiť tak, aby žiak získal dostatok informácií pre ďalší rozvoj a napredovanie.

Príprava

Hodinám výučby musí predchádzať dôsledná (písomná) príprava a plánovanie výučby, činnosti, ktoré sú mimoriadne dôležité najmä pri mladých a začínajúcich učiteľoch. Pri príprave a plánovaní vyučovacích hodín ide najmä o schopnosti didakticky spracovať tému hodiny, premyslieť a vypracovať podrobnú prípravu vyučovacej hodiny, vymedziť ciele hodiny v rôznych rovinách, zvoliť vhodné didaktické postupy a organizáciu výučby, schopnosť premyslieť nadväznosť a previazanosť učiva alebo schopnosť predpokladať rôzne situácie na vyučovacej hodine.

Rozbor

Dôležitou súčasťou výstupovej praxe je rozbor vyučovacej hodiny cvičným učiteľom. Hlavným cieľom rozborov je poskytnúť študentovi adekvátnu spätnú väzbu týkajúcu sa jeho výstupu, ktorá má pomôcť zlepšiť jeho ďalší pedagogický výkon a podporiť jeho profesijný rozvoj. Rozbor hodiny môže byť prispôsobený konkrétnym potrebám študentov, vo všeobecnosti sa však rozbory venujú hlavne

posúdeniu relevantnosti obsahu vyučovacích hodín vzhľadom na ciele výučby, hodnoteniu metód vyučovania, časovej organizácie výučby, zhodnoteniu komunikácie a interakcie medzi praxujúcim študentom a žiakmi, posúdeniu dodržiavania pedagogických zásad, identifikovaniu silných a slabých stránok študenta či poskytnutiu odporúčaní pre budúce vyučovacie hodiny.

Hospitácia

Súčasťou výstupovej praxe sú taktiež hospitácie – náčuvy na hodinách cvičného učiteľa alebo ďalších praxujúcich študentov. Študent má možnosť priamo pozorovať vzdelávací proces a uplatňovanie didaktickej teórie v praxi. Z pozorovania si vyhotovuje podrobný hospitačný záznam. Pozorované edukačné javy sú predmetom rozborov.

Reflexia

Dôležitou súčasťou výstupovej praxe je i **sebareflexia** pedagogickej činnosti (vyučovacieho procesu) ako istého špecifického typu skúsenosti. (Seba)reflexiou sa tu rozumie hlbšie uvedomenie si prežitej skúsenosti a zamyslenie sa nad zatiaľ len videnými pedagogickými činnosťami vo vzťahu k Vašim doterajším poznatkom, skúsenostiam ako aj Vašim úlohám ako budúceho učiteľa. Reflexia ponúka priestor zamyslieť sa nad riešením jednotlivých (problémových) pedagogických situácií, uvažovať o nových postupoch alebo porovnať rozličné postupy iných učiteľov.

Evaluácia praxe študentom

V rámci tohto hodnotenia má študent možnosť anonymne vyjadriť svoj názor na priebeh výstupových praxí a poskytnúť praktické odporúčania smerom k zlepšeniu ich realizácie na našej fakulte.

Príprava na vyučovaciu hodinu

Príprava výučby (vyučovacej jednotky) je jednou z kľúčových profesijných kompetencií učiteľa. Je to schopnosť systematicky plánovať (projektovať) výučbu vzhľadom k stanoveným vzdelávacím cieľom a s ohľadom na individuálne možnosti a potreby žiakov. Príprava výučby má viacero úrovní.

Vlastnej príprave na konkrétnu vyučovaciu hodinu zvyčajne predchádza plánovanie výučby v zmysle štúdia vzdelávacích programov, ktoré vymedzujú ciele a obsahové zameranie výučby. Súčasťou plánovania je tiež štúdium učebníc, učebných materiálov, metodických príručiek, ako aj oboznámenie sa s dostupnou didaktickou technikou.

Ďalším krokom je didaktická analýza učiva. Ide o činnosť, ktorá ma umožniť hlbšie porozumieť učebnej látke a preniknúť do učiva v zmysle jeho štruktúry, pojmov, zákonov, operácií, vzťahov z inými poznatkami a ďalšími súvislosťami. Až potom, ako učiteľ porozumie a zvládne učivo bude schopný vytvoriť vhodný didaktický model pre osvojenie daného učiva žiakmi.
Konkrétne to znamená:

- porozumieť učivu, jeho nadväznosti, vzťahom a kontextu
- konkretizovať učivo na úrovni poznatkov a činností
- stanoviť a formulovať ciele (kognitívne, afektívne, psychomotorické) a premyslieť spôsob overenia, či boli tieto ciele dosiahnuté
- vybrať vhodné metódy, postupy a organizačné formy hodiny
- vytvoriť realistický časový plán hodiny
- vziať v úvahu skúsenosti a možnosti žiakov v konkrétnej triede, či dôležité medzi-predmetové vzťahy daného učiva

Pri príprave vyučovacej hodiny je tiež užitočné položiť si otázky, ako napr.:

- Čo z učiva môže študentom spôsobovať najväčšie problémy?
- Ako budem aktivizovať žiakov? Ako vzbudím a udržím ich záujem?
- Ako zabezpečím diferencované aktivity pre pomalších a rýchlejších žiakov?
- Aké aktivity a úlohy musím pripraviť na precvičenie a upevnenie učiva?
- A ďalšie, v závislosti od povahy predmetu, preberanej látky, klímy triedy, stanovených cieľov a pod.

Je vhodné, aby si študenti, ktorí absolvujú súvislú výstupovú prax, vyskúšali tiež činnosti, ako sú skúšanie, hodnotenie a klasifikovanie výsledkov žiakov. Spôsob diagnostikovania a hodnotenia výsledkov vzdelávania je dôležitým aspektom práce učiteľa a môže rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť ďalšie napredovanie žiakov.

Rozhodujúcim kritériom kvality prípravy je to, ako pomáha dosiahnuť stanovené vzdelávacie ciele. Priebeh hodiny však nikdy nebude presnou kópiou prípravy. Reálna výučba prináša nepredvídateľné situácie, na ktoré musí byť učiteľ schopný adekvátne zareagovať a využiť schopnosť improvizovať.

Na prípravu vyučovacích hodín využite Prílohu 1, inú formu spracovania prípravy konzultujte s metodikom praxe.

Pozorovanie (hospitácia) výučby iných študentov alebo cvičného učiteľa

Postup a praktické odporúčania pri realizácii pozorovania

- Samostatne naformulujte **ciele pozorovania – hospitačný zámer**, t. j. to na čo sa hospitácia zameria. Môžete použiť námety z tohto materiálu alebo ich doplniť podľa špecifických potrieb danej aprobácie, predmetu, zamerania hodiny a pod..
- Pripravte si **hárok záznamu pozorovania** a pred začiatkom hospitovanej hodiny do neho uveďte stanovené ciele pozorovania – hospitačný zámer.
- Počas realizácie vyučovacej hodiny si priebežne robte **záznam o pozorovaných činnostiach a javoch** na hodine. (Zaznamenávajte údaje o tom čo a ako sa skutočne dialo, nie o tom čo si myslíte, že sa dialo.) Píšte čitateľne, najlepšie veľkými tlačenými písmenami.
- Majte vopred premyslený spôsob zapisovania pozorovaných javov, v zmysle písania celých viet, heslovitých opisov, používaných skratiek a pod.
- Po skončení hodiny sa zamyslite sa nad Vašim záznamom z pozorovania a napíšte stručný komentár, pripomienky alebo otázky ohľadom toho čo bolo videné/počuté.

Námety na pozorovanie

Priebeh a organizácia vyučovacej hodiny
zložky/fázy hodiny (motivačná, expozičná, fixačná, diagnostická)
ciele hodiny
metódy vyučovania
použité pomôcky
obsah učiva
rozsah učiva
kontrola domácich úloh

Použité formy a metódy práce učiteľa
ako motivuje žiakov
ako vysvetľuje učivo
ako robí zápis učiva
ako preveruje vedomosti žiakov
ako hodnotí žiakov
ako vydáva pokyny
ako pristupuje k žiakom
ako reaguje na chyby, ktoré žiaci urobia
ako udržuje poriadok a disciplínu v triede
ako reaguje na nepredvídané situácie

Reakcie a aktivita žiakov
ako reagujú na podnety učiteľa
ako sa správajú k spolužiakom
ako sa vyjadrujú

Iné (komplexnejšie) javy
spôsob komunikácie (učiteľ – žiak, žiak – žiak, žiak – trieda)
atmosféra v triede
časový manažment a dynamika hodiny
ako sa začne nesústredenosť žiakov
.

Rozbor vyučovacej hodiny s cvičným učiteľom

Rozbor vyučovacej hodiny vedie cvičný učiteľ. Z rozboru vyučovacej hodiny si robte podrobné zápisy, neskôr sa Vám môžu zísť pri Vašej vlastnej reflexii.

Poznámky študenta z rozboru hodiny

Sebareflexia - reflexia študenta

Súčasťou učiteľskej práce je reflexia vlastnej skúsenosti z vyučovacej hodiny. Cieľom sebareflexie je profesionálny rozvoj, čiže dosiahnutie kvalitatívnej zmeny. Sebareflexia je istým druhom sebapoznávania a sebazdokonaľovania človeka, ktorá pomáha rozvíjať psychickú kultúru, zvyšuje pravdepodobnosť sebanáhľadu i odhodlania korigovať negatívne stránky vlastnej osobnosti.

Z hľadiska pedagogických kompetencií učiteľa možno sebareflexiu považovať za špecifickú reflexívnu kompetenciu učiteľa, chápanú ako mieru pripravenosti učiteľa reflektovať a hodnotiť pedagogické konanie, ktoré zahŕňa aj schopnosť diagnostikovať vlastnú činnosť a vyvodiť z nej isté závery pre ďalšie konanie.

Profesionálna sebareflexia, ktorá má viesť učiteľa k zmenám v jeho myslení a správaní je vlastne jeho vnútorným dialógom. Pri tomto dialógu si učiteľ uvedomuje svoje pedagogické myslenie, postoje (ku škole, vzdelávacím programom, žiakom, triedam, kolegom, rodičom atď.), spôsoby (so žiakmi, kolegami a rodičmi v bežných, ale aj problémových situáciách) a emócie. Uvedomenie umožňuje porozumieť pedagogickým situáciám, ale aj sebe samému. Sebareflexia je východiskom hlbšieho sebapoznania a zdrojom autoregulácie ďalšieho profesionálneho vývoja. Sebareflexia zabraňuje rutinérstvu v práci učiteľa (učiteľ sa stále „hodnotí“, hľadá nové metódy a pod.), umožňuje mu overovať si nové metódy (porovnáva výsledky predchádzajúce a získané inými metódami), učí učiteľa predvídať možné dôsledky jeho pôsobenia, prispieva k neformálnemu a systematickému sebavzdelávania učiteľa (hľadá v literatúre oporu, zdôvodnenia svojich metód a foriem práce.

Medzi metódy, možno skôr povedať prostriedky, ktoré umožňujú cieľavedomú a systematickú sebareflexiu činnosti učiteľa patria pozorovanie, hospitácia, sebareflektívny rozhovor, interview, beseda, sebareflektívny dotazník, sebareflektívne prípravy na vyučovanie, sebareflektívny pedagogický denník a taxonómie pre sebareflexiu učiteľa. Sebareflektívny rozhovor môže mať ústnu i písomnú podobu, čiže môže byť zhmotnený vo forme pedagogického denníka.

Okrem toho, akým spôsobom možno uskutočňovať sebareflexiu, je potrebné uviesť, čo by malo byť je obsahom. Ch. Kyriacou (1996) prekladá oblasti, o ktorých môže učiteľ uvažovať:

- Plánujem si riadne svoje hodiny, stanovujem si jasné ciele, mám vhodnú náplň hodiny?
- Pripravujem si včas materiál potrebný na hodinu?
- Sú moje inštrukcie a pracovné pokyny jasné a majú úroveň, ktorá žiakom umožňuje porozumieť im?
- Kladiem otázky rovnomerne celej triede a používam tak otázky otvorené ako uzavreté?
- Sú moje hodiny vhodné pre všetkých žiakov, ktorí sú v triede?
- Používam široké spektrum učebných činností?
- Udržujem v triede takú úroveň poriadku a disciplíny, ktorá pomáha procesu učenia?
- Sledujem pozorne prácu žiakov a poskytujem pomoc tým, ktorí majú problém?
- Známkujem prácu žiakov dôsledne, konštruktívne a včas?
- Sú moje vzťahy k žiakom založené na vzájomnej úcte a dobrom vzťahu?
- Sú moje znalosti vyučovaného predmetu dostatočné vzhľadom na požiadavky na moju prácu?

ERA Cycle

Jedným z najjednoduchších modelov reflexie je ERA Cycle, ktorý obsahuje iba tri stupne: skúsenosť (E – experience), reflexiu (R – reflection) a akciu (A – Action). Cyklus sa začína skúsenosťou z vyučovacej hodiny. Po skúsenosti prirodzene nasleduje reflexia toho, čo sa stalo, premýšľanie, skúmanie pocitov a rozhodnutie o ďalších krokoch, čo vedie k záverečnému stupňu cyklu, k uskutočneniu ďalšej akcie/činnosti. To, čo v dôsledku skúsenosti urobíme, bude odlišné v závislosti od našich vlastných pocitov a skúseností, ktoré k činnosti vedú. Táto činnosť vyvolá inú skúsenosť a cyklus bude pokračovať.

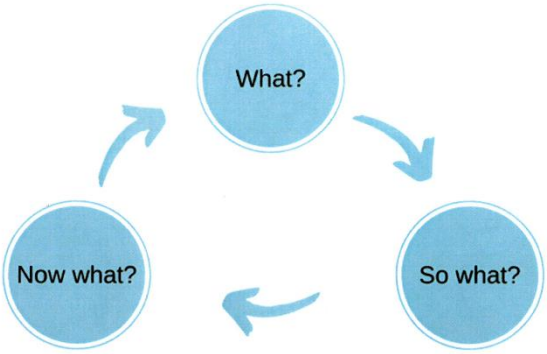

Obrázok 1. ERA Cycle od M. Jasperovej

What model (Johna Driscolla)

V skutočnosti ide o reflektívny model pre budúcich zdravotníckych pracovníkov, ale dá sa aplikovať aj na reflexiu učiteľskej činnosti. Svoj model 3 What's (3 x Čo) založil na kľúčových otázkach, ktoré položil Terry Borton v 70. rokoch: What? What on? Now what?, čiže na otázkach: Čo? Tak čo? Teraz čo? Po položení týchto troch jednoduchých otázok, možno začať analyzovať skúsenosti a učiť sa z nich. Prvá fáza sa týka opisu situácie a zážitku a ich zasadenia do kontextu. Cieľom je vytvorenie jasnej predstavy o prežitej situácii. V ďalšej fáze je potrebné sa zamyslieť nad touto skúsenosťou a položiť si otázku „tak čo?“, teda čo sme sa dozvedeli, čo je výsledkom tejto skúsenosti? V poslednej fáze je nevyhnutné zamyslieť sa nad tým, aké kroky sa podniknú na základe tejto reflexie. Či sa na jej základe zmení konanie, vyskúša sa niečo nové alebo sa bude pokračovať tak ako doteraz. Autor upozorňuje, že je dôležité mať na pamäti, že sa môže stať, že po uskutočnení reflexie nenastane žiadna zmena konania. Aj to môže byť výsledkom reflexie. Netreba sa teda obávať v prípade, že sa nám nepodarí identifikovať, čo možno v našom konaní urobiť inak.

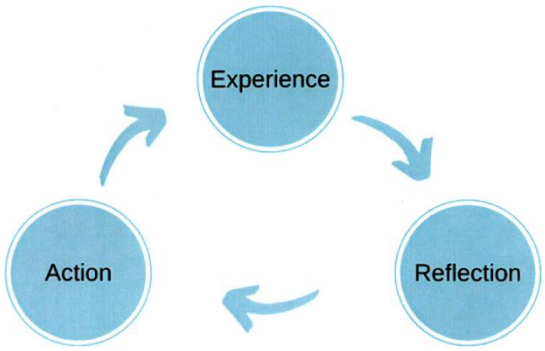

Obrázok 2. What model

Kolbov model zážitkového učenia

Model zážitkového učenia Davida Allena Kolba je založený na teórii učenia sa a zameriava sa na koncept rozvíjania poznania prostredníctvom praktickej skúsenosti. Ide o štvorfázový model, ktorý podporuje premýšľanie a vyvodzovanie záverov z praktických skúseností pri výučbe. Predstavuje spôsob, ako sa vedome či nevedome učiť zo skúsenosti, pričom reflexia v ňom zohráva zásadnú úlohu.

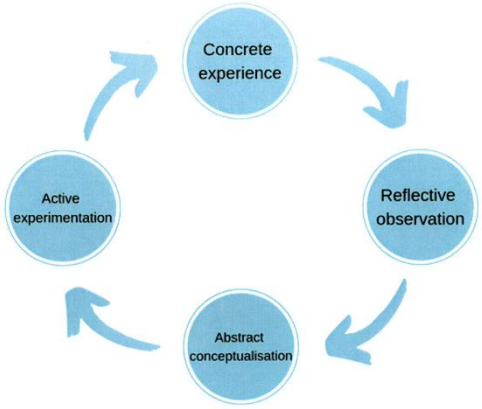

Obrázok 3. Kolbov model zážitkového učenia

Prvú fázu modelu tvorí, konkrétna skúsenosť (concrete experience) vychádzajúca z výchovno-vzdelávacieho procesu. Druhou je reflexia skúsenosti/reflektívne pozorovanie (reflective observation) – posudzovanie, reflexia skúsenosti, vlastnej činnosti, zisťovanie, v čom sme boli efektívni a v čom neefektívni. Tretia je abstraktná konceptualizácia (abstract conceptualisation), pochopenie toho, čo sa stalo, poznávanie podstaty a významu pojmov, ako je ocenenie, hodnotenie a hľadanie všeobecných príčin svojich úspechov a neúspechov. V tejto fáze je potrebné aj rozhodnutie, o tom, či je potrebná zmena konania. Rozhodnutie vzniká aj na pozadí poznatkov z odbornej literatúry a/alebo podpory či podnetu kolegov. Štvrtú fázu predstavuje plán aktívneho experimentovania (active experimentation), teda uvažovanie o tom, čo sme sa zo skúsenosti naučili a uvedenie do praxe nových myšlienok alebo stratégií, podložených novými poznatkami získanými pri výučbe.

Smythov model

Model pedagogickej sebareflexie Johna Smytha z roku 1989 je rovnako ako Kolbov model štvorfázový. Pozostáva z fázy opisu, analýzy, hodnotenia, usporiadania/zovšeobecnenia. Vo fáze opisu sa kladú otázky smerujúce k opisu pedagogickej situácie. Pomocou nich sa znova vybavuje pedagogická činnosť, vlastná práca a práca žiakov. Vo fáze analýzy sú položené otázky smerujúce k analýze spôsobu riešenia situácie. Pomocou nich sa uvedomuje vlastné prežívanie a hľadajú sa príčiny a súvislosti pedagogickej situácie. Vo fáze hodnotenia sa kladú otázky smerujúce k odhaleniu príčin riešenia situácie. Pomocou nich sa prehodnocuje činnosť, správanie a reakcie, odhaľujú sa príčiny úspechu, či neúspechu. V záverečnej fáze nasleduje sa pomocou otázok usporadúvajú vlastné myšlienky, skúsenosti. Pomocou nich sa zdôvodňuje, ktorá činnosť vyvolala akú reakciu. Pri zovšeobecnení sa za pomoci otázok vyvodzujú závery pre optimalizovanie svojej pedagogickej činnosti.

Gibbsov reflektívny cyklus

Reflektívny cyklus amerického sociológa a psychológa Grahama Gibbsa je oproti predchá-dzajúcim komplexnejší, a tvorí ho šesť fáz: 1. opis situácie (description), 2. pocity (feelings), 3. hodnotenie (evaluation), 4. analyzovanie (analysis), 5. záver (conclusion), 6. akčný plán (action plan). Rovnako ako pri ostatných modeloch autor ponúka otázky, ktoré vedú k reflexii činnosti (viac pozri v prílohe 3d).

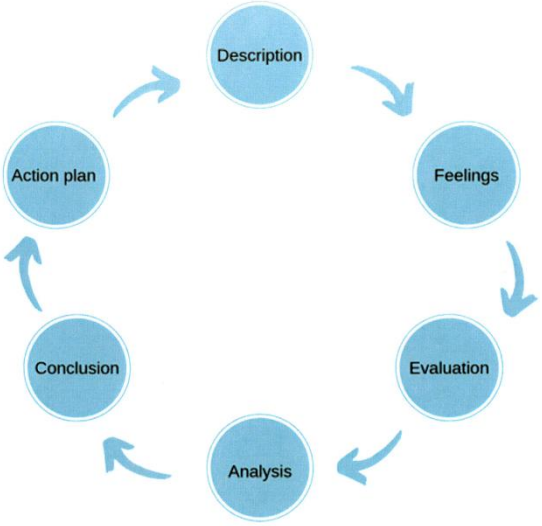

Obrázok 4. Gibbsov reflektívny cyklus

Cvičný učiteľ

Pedagogické praxe sú realizované na zmluvných cvičných školách pod vedením skúsených cvičných učiteľov. Cvičný učiteľ má pri realizácii praxe študentov kľúčovú úlohu a pôsobí ako mentor študenta. Študentom slúži ako vzor pedagogickej skúsenosti a zároveň riadi, dohliada, informuje a hodnotí aktivity študenta počas trvania pedagogickej praxe.

Od cvičného učiteľa sa očakáva, že študentom vytvorí primerané zázemie pre realizáciu pedagogickej praxe a bude s nimi aktívne spolupracovať po celú dobu praxe. Cvičný učiteľ navrhne rozvrh praxe, oboznámi študentov s školským vzdelávacím programom a tematickými plánmi, poskytne študentom konzultáciu prípravy ich vyučovacej hodiny, bude hospitovať pri výstupe študenta a poskytne študentom odbornú spätnú väzbu na ich výstupy prostredníctvom hodín rozborov. Z rozborov vypracuje zápis (Príloha 4 Zápis z hodín rozborov). Pre každého študenta vytvorí záverečné hodnotenie (Príloha 6 Záverečné hodnotenie študenta).

Cvičný učiteľ má právo spolurozhodovať o udelení záverečného hodnotia študentovi a byť za svoju prácu odmenený na základe riadne vyplnenej a odovzdanej zmluvy o vykonaní práce.

Usmernenie pre cvičného učiteľa ohľadom vedenia rozboru vyučovacej hodiny študenta

V rámci rozboru vyučovacej hodiny cvičný učiteľ analyzuje a hodnotí výstup študenta v rôznych aspektoch vzdelávacieho procesu s cieľom pomôcť študentovi skvalitniť jeho pedagogický výkon. Rozbory by mali byť realizované tesne po vyučovacej hodiny študenta v záujme zachovania detailov vyučovacej hodiny, ktoré môžu mať pre študenta zásadný význam. Rozborov sa zúčastnia aj ďalší praxujúci študenti, ktorí boli prítomní na vyučovacej hodine.

Rozbor pedagogického výstupu študenta cvičným učiteľom sa môže týkať nasledovných oblastí:

- časové a organizačné rozvrhnutie vyučovacej hodiny
- úroveň naplnenia stanovených cieľov hodiny
- obsahové zameranie aktivít a činností učiteľa a žiakov
- odborná úroveň, terminologická presnosť a primeranosť
- výber, vhodnosť a využitie výchovnovzdelávacích metód a postupov
- výber, vhodnosť využitie pomôcok, prostriedkov a didaktickej techniky
- schopnosť motivovať žiakov
- schopnosť hodnotiť žiakov
- prejav, vystupovanie, rečová kultúra
- schopnosť nadviazať kontakt so žiakmi
- silné a slabé stránky študenta
- príklady dobrej praxe
- odporúčania pre budúcnosť

Metodik praxe

Úlohy metodika praxe už boli čiastočne stanovené v častiach **Organizačné pokyny, rozsah a spôsob realizácie výstupovej praxe** a **Spôsob a kritériá hodnotenia výstupovej praxe.**

Metodik popri organizácii a hodnotení pedagogickej praxe zabezpečuje praktickú prípravu študentov z administratívneho (pracovno-právneho) hľadiska. Ide o viacero dokumentov, ktoré je potrebné doložiť na odmenenie práce cvičného učiteľa.

V súlade s § 37 ods. 2 je pred realizáciou praxe v cvičnej škole alebo v cvičnom školskom zariadení potrebné uzavrieť zmluvu o spolupráci. Zmluva o spolupráci sa uzatvára medzi cvičnom školou (v zastúpení riaditeľa) a univerzitou (v zastúpení rektora) na dobu určitú. Zoznam škôl, s ktorými ma Filozofická fakulta KU uzavreté dlhodobé partnerstvá je zverejnený na webovom sídle fakulty v časti Centrum akademickej prípravy FF KU a súčasťou Prílohy 12. V prípade krátkodobých partnerstiev môže uzavretie zmluvy iniciovať aj metodik praxe. Zmluva sa vyhotovuje v 4 exemplároch a odovzdáva sa tajomníčke FF KU. Zmluva je účinná odo dňa zverejnenia v Centrálnom registri zmlúv. Súčasťou zmluvy je aj výkaz, na základe ktorého sa cvičnej škole podľa počtu uskutočnených rozborov vyplatí príspevok na materiálne a administratívne zabezpečenie pedagogickej praxe (0, 63 EUR za každý rozbor) (Prílohy 7 a 8).

Dohoda o vykonaní práce sa uzatvára medzi fakultou (v zastúpení dekana) a cvičným učiteľom. Podľa zákona o pedagogických a odborných zamestnancoch 138/2019 Z. z. môže byť cvičným učiteľom pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou. Rozsah dohody je limitovaný stanoveným počtom rozborov. Odmena za vykonanú prácu je určená podľa stupnice štandardných jednotkových nákladov vo výške 10,63 EUR. K dohode o vykonanej práci a prikladá výkaz o vykonaní externej činnosti, osobný dotazník zamestnanca a aj tzv. oznámenie zamestnanca (Prílohy 9, 10, 11). Dohoda o vykonaní práce sa uzatvára a bezodkladne odovzdáva spolu so všetkými prílohami na personálnom oddelení FF KU pred realizáciou samotnej praxe. Uvedené dokumenty sa môžu meniť v závislosti od účinnej legislatívy SR. Aktuálne verzie dokumentov sú zverejnené na webovom sídle fakulty v časti Centrum akademickej prípravy FF KU.

Povinnosťou metodika z hľadiska organizácie praxe je doručovať včas úplné podklady na personálne oddelenie fakulty. V prípade súvislej praxe organizačné a administratívne zabezpečenie praxe je úlohou študenta a metodik poskytuje len súčinnosť.

Príloha 1 Schéma písomnej prípravy

výstupová priebežná prax (1x až 2x), výstupová súvislá prax (8x) za jednu aprobáciu

Trieda: _____ Dátum hodiny: _____

Predmet: _____

Téma vyučovacej hodiny: _____

Ciele hodiny: _____

Čas / aktivity

5 min:
Zahájenie hodiny (pozdrav, predstavenie)
Administratívna práca (zápis do triednej knihy, absencie, ospravedlnenia a pod.)
Ciele hodiny (napr. kognitívne, afektívne, psychomotorické, alebo v zmysle odlišnej taxonómie/prístupu)

XY min (v závislosti od typu vyučovacej hodiny):
Individuálne skúšanie (spôsob, počet osôb)
Kontrola domácich úloh
Opakovanie učiva (z minulej hodiny, tematického celku, nadväznosť nového učiva na predchádzajúce)

XY min (v závislosti od typu vyučovacej hodiny):
Motivácia k novému učivu (téma, obsah, prečo je učivo dôležité, vzťahy, súvislosti, pripomenutie cieľov hodiny)
Expozícia učiva (metódy a formy práce žiaka a učiteľa)

XY min (v závislosti od typu vyučovacej hodiny):
Fixácia učiva (precvičenie, opakovanie, úlohy, aktivity, otázky)
Aplikácia (využitie poznatkov, medzi-predmetové vzťahy, zadanie domácich úloh)

5 min (v závislosti od typu vyučovacej hodiny):
Overenie dosiahnutia cieľov hodiny (kontrolne otázky, aktivity)
Zhodnotenie práce a ukončenie hodiny

Na prípravu môžete zvoliť aj odlišnú schému/model/formu spracovania. Vaše spracovanie konzultujte s metodikom praxe.

Príloha 2 Hospitačný záznam

Meno a priezvisko študenta: _____

Názov školy: _____

Trieda: _____ Počet žiakov v triede: _____ Vyuč. hodina v rozvrhu: _____

Predmet: _____

Téma vyučovacej hodiny: _____

Hárok záznamu pozorovania

Ciele pozorovania:		
čas trvania	čo robí vyučujúci študent	čo robí žiak

Sem si zapíšte Vaše postrehy, otázky alebo nejasnosti:

Príloha 3 Sebareflexia

a) sebareflexia podľa modelu What

3 What's (3 x Čo)

WHAT?

WHAT ON?

NOW WHAT?

K modelu What navrhla autorská trojica Garry Rolfe, Dawn Freshwater a Melanie Jasperová otázky, ktoré si vyžadujú komplexné reflektívne odpovede, vedúce k zdokonaľovaniu ďalších činností.

Miesto pre Vašu sebareflexiu:

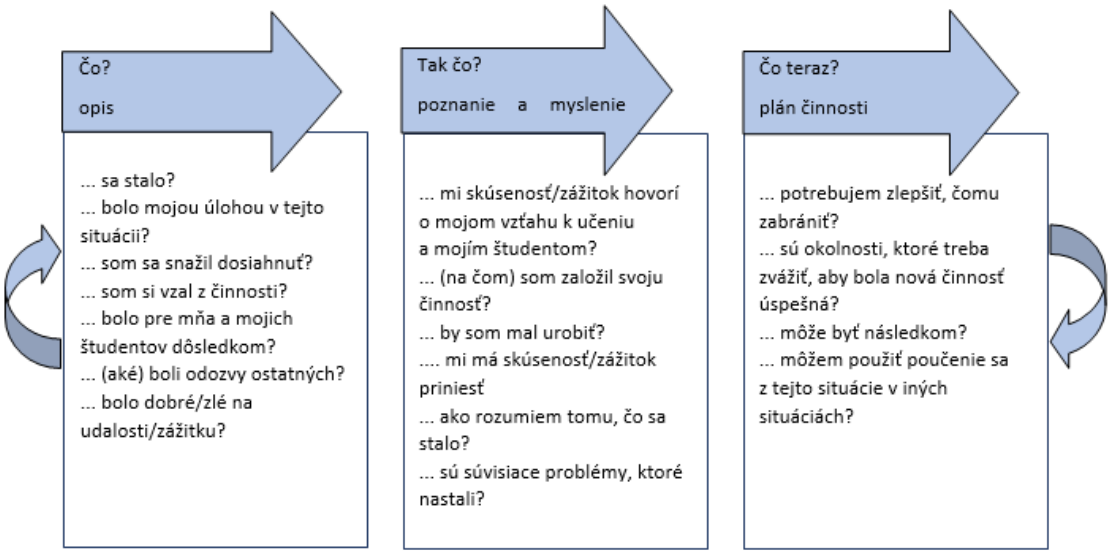

Príloha 3 Sebareflexia

b) sebareflexia podľa Kolba (Kolbov model zážitkového učenia)

KONKRÉTNA SKÚSENOSŤ (concrete experience)

SKÚSENOSTI/REFLEKTÍVNE POZOROVANIE (reflective observation)

ABSTRAKTNÁ KONCEPTUALIZÁCIA (abstract conceptualisation)

AKTÍVNE EXPERIMENTOVANIE (active experimentation),

V jednotlivých fázach si možno položiť nasledujúce otázky:

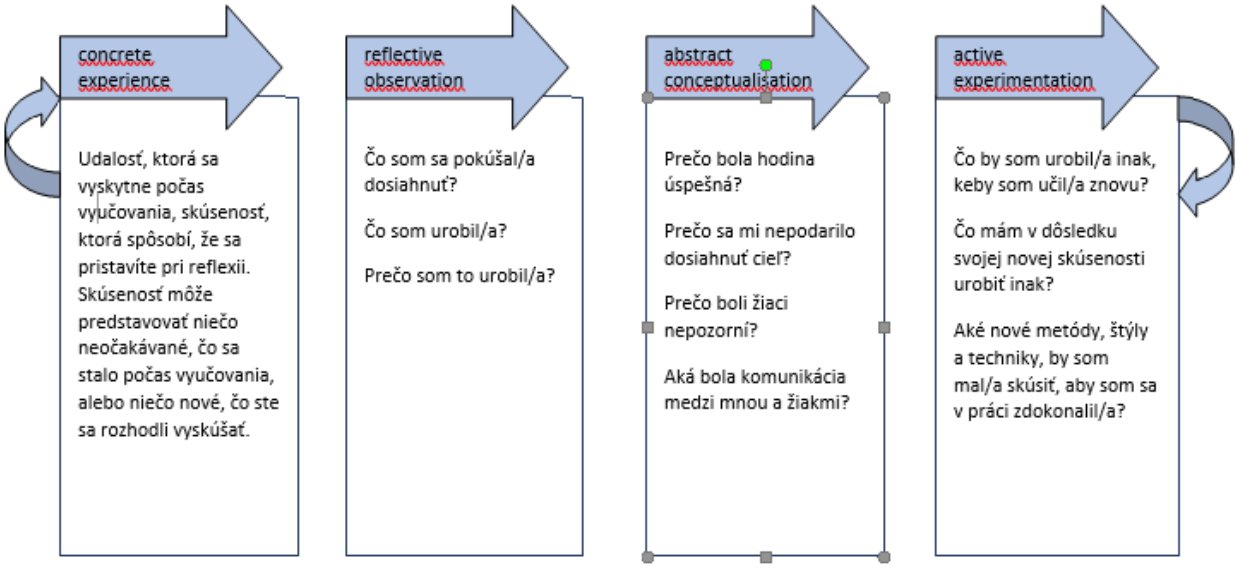

Miesto pre Vašu sebareflexiu:

Príloha 3 Sebareflexia

a) sebareflexia podľa Smytha

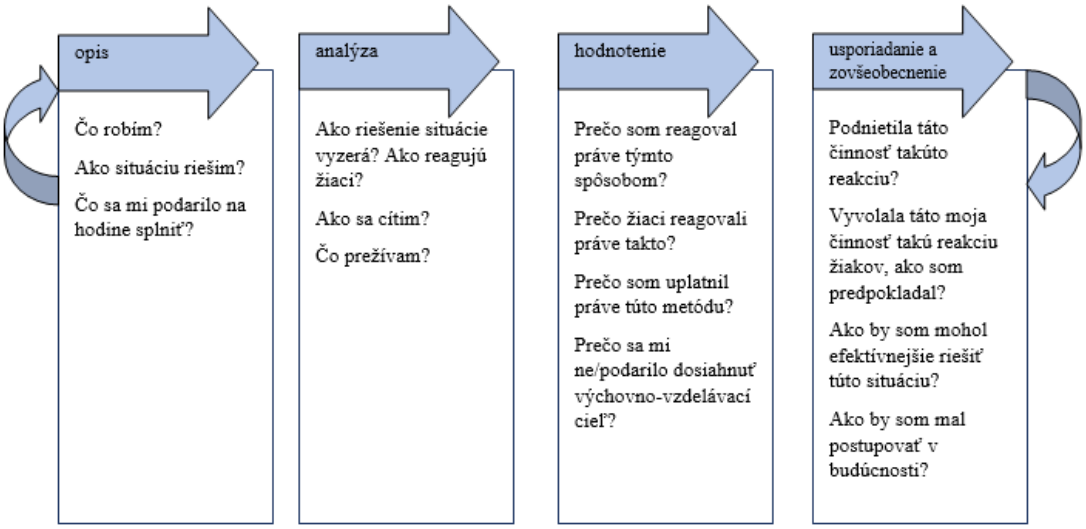

Miesto pre Vašu sebareflexiu:

Príloha 3 Sebareflexia

b) sebareflexia podľa Gibbsa (Gibbsov reflektívny cyklus)

DESCRIPTION

Najskôr sa prostredníctvom otázok popíše situácia, prostredie, účastníci vzdelávacieho procesu.

- Čo sa stalo?
- Čo som robil?
- Aká bola moja úloha?
- Kde sa to stalo?
- Kto tam ešte bol a čo robili?
- Aký bol výsledok?

FEELINGS

Potom sa pozornosť sústredí vtedajšie myšlienky a pocity.

- Čo som si vtedy myslel/a a cítil/a?
- Ako vnímam výsledok udalosti?
- Ako sa cítili iní ľudia?
- Čo si myslím teraz?

EVALUATION

Objektívne zohľadnenie myšlienok pocitov umožní vo fáze hodnotenia určiť, čo dopadlo dobre alebo zle, a zamyslieť sa nad oblasťami, ktorým sa treba venovať. Táto fáza funguje najefektívnejšie, keď sa zohľadní nielen učenie študentov, ale aj učenie vlastné.

- Čo na skúsenosti bolo dobré a čo zlé?

ANALYSIS

Pri analýze nových informácií, nazhromaždených z doterajšieho procesu je potrebné sa analýze venovať hlbšie. Pomôcť môžu odpovede na tieto otázky.

- Aký zmysel mala táto skúsenosť?
- Čo som urobil dobre?
- Čo dopadlo dobre?
- Čo robili dobre ostatní?
- Čo nedopadlo dobre alebo nedopadlo podľa mojich predstáv?
- Ako som ja alebo iní prispeli k tomuto výsledku?

CONCLUSION

Po preskúmaní a analyzovaní skúsenosti sa môžu tieto informácie použiť na vyvodenie záverov o tom, čo treba zlepšiť a ako to dosiahnuť.

- Čo iné mám urobiť?
- Čo môžem zlepšiť?

ACTION PLAN

V záverečnej fáze sa vypracuje akčný plán so zamýšľanými zmeny pri ďalšom uskutočňovaní činnosti. Ak sa v úvode reflexie odpovedá na otázku: „Čo som robil/a?“ tak na záver sa teraz možno opýtať: „Čo urobím inak a ako? (spracované podľa UCD Teaching and learning/resources)[1]

[1] https://www.ucd.ie/teaching/t4media/reflective_practice_models.pdf

Miesto pre Vašu sebareflexiu

Príloha 4 Zápis z rozboru hodiny (vypracúva cvičný učiteľ 1x za každú hodinu rozboru)

Meno a priezvisko cvičného učiteľa: _____

Názov školy: _____

Trieda:_____ Počet žiakov v triede: _____

Predmet:_____

Meno študenta:

Téma vyučovacej hodiny:

Stručne charakterizujte priebeh, náplň a organizáciu vyučovacej hodiny vedenej študentom. Zhodnoťte výstup študenta (napr. odborná pripravenosť, schopnosť prepojiť teoretické vedomosti a praktické zručnosti, komunikácia so žiakmi, motivácia, časový manažment, riešenie didaktických situácií, a pod.). Uveďte silné a slabé stránky študenta alebo odporúčania pre študenta.

Príloha 5 Evaluácia výstupovej praxe (vypracúva študent po absolvovaní praxe 1x anonymne)

1) **Metodické materiály k výstupovej praxi sú jasne formulované a pomohli mi pri realizácii praxe.**
   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

2) **Inštrukcie odborového metodika praxe boli zrozumiteľné a pomohli mi pri realizácii praxe.**
   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

3) **Cvičný učiteľ venoval študentom praxe dostatočný čas a poskytol mi primerané odborné vedenie.**
   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

4) **Cvičného učiteľa by som odporučil/a pre vedenie pedagogickej praxe.**
   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

5) **Vedomosti, zručnosti a kompetentnosti získané na didaktických predmetoch som dokázal/a využiť pri realizácii pedagogickej praxe.**
   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

6) **Absolvovaná pedagogická prax prispela k rozvoju mojich odborných zručností.**
   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

7) **Časovú dotáciu výstupovej praxe považujem za dostatočnú.**
   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

Sem uveďte Vaše odporúčania a pripomienky pre zlepšenie výstupovej praxe:

Príloha 6 – Záverečné hodnotenie študenta na výstupovej praxi cvičným učiteľom (vypracúva cvičný učiteľ po absolvovaní praxe 1x)

Meno a priezvisko študenta: _____

Meno a priezvisko cvičného učiteľa: _____

Predmet: _____

Prosím, ohodnoťte študenta zakrúžkovaním vhodnej odpovede.

A. Ciele a pripravenosť študenta na hodinu

1. **Študent stanovil cieľ vyučovacích hodín konkrétne a jasne v súlade s osnovami.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

2. **Študent splnil cieľ vyučovacích hodín, rozvíjal kľúčové kompetencie.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

3. **Študent bol na hodiny odborne pripravený.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

4. **Študent bol na hodiny didakticky pripravený.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

B. Vedenie a priebeh vyučovacej hodiny

1. **Študent viedol hodiny v súlade s cieľmi hodiny a od toho sa odvíjali všetky ostatné činnosti.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

2. **Študent motivoval žiakov, aby prejavili záujem o vyučovanie.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

3. **Študent vytvoril na vyučovacích hodinách pozitívnu pracovnú klímu.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

4. **Študentov verbálny prejav bol vhodný a primeraný.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

5. **Študent viedol žiakov k samostatnému riešeniu problémov.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

6. **Študent si vedel poradiť s nečakanými alebo stresujúcimi faktormi, ktoré narúšali hodinu.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

C. Metódy, formy, pomôcky

1. **Študent využíval na hodinách rôzne formy práce a vhodne ich striedal.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

2. **Študent používal vhodné pomôcky a didaktickú techniku.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

3. **Študent používal primerané didaktické postupy.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

4. **Študent využíval inovatívne metódy vo vyučovaní.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

5. **Študent používal individuálny prístup k žiakom.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

6. **Študent poukazoval na prepojenie učiva s praxou.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

D. Hodnotenie

1. **Študent zhodnotil výkony jednotlivých žiakov, vysvetlil im klady a nedostatky výkonu.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

2. **Študent kontroloval a hodnotil výsledky práce žiakov spravodlivo a objektívne.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

3. **Študent vedel udržať disciplínu a mal dostatočnú autoritu u žiakov.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

E. Rozbor

1. **Študent dokáže viesť kultivovanú kolegiálnu odbornú diskusiu o odučených hodinách.**

   súhlasím čiastočne súhlasím skôr nesúhlasím nesúhlasím

Študentovi navrhujem udeliť hodnotenie: A B C D E FX

Dátum a podpis cvičného učiteľa: _____

Príloha 7 Zmluva o spolupráci

Zmluva o spolupráci

uzatvorená v súlade s ust. §51 zákona č. 40/1964 Zb. – Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov v nadväznosti na ust. § 37 odst. 2 zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

(ďalej len Zmluva)

Čl. I.

Zmluvné strany

1. Názov: **Katolícka univerzita v Ružomberku**
   adresa: Hrabovská cesta 5512/1A, 034 01 Ružomberok
   zastúpená:
   IČO: 37801279
   IČ DPH: SK2021512427
   DIČ: 2021512427
   (ďalej ako Zmluvná strana 1)

a

2. Názov:
   adresa:
   zastúpená:
   IČO:
   DIČ:
   Bankové spojenie:
   (ďalej ako Zmluvná strana 2)

Čl. II.

Predmet zmluvy

Predmetom Zmluvy je stanovenie základných podmienok spolupráce medzi zmluvnými stranami pri realizácii všetkých druhov pedagogických praxí študentov Katolíckej univerzity v Ružomberku, Filozofickej fakulty a to učiteľstva akademických predmetov.

Čl. III.

Vymedzenie základných pojmov

1. Cvičná škola alebo cvičné školské zariadenie je podľa §37 zákona č. 131/2002 Z. z. inštitúcia, s ktorou verejná vysoká škola uzatvára zmluvu o spolupráci.
2. Cvičnou školou alebo cvičným školským zariadením sa rozumie základná škola, stredná škola, ktoré sú zaradené do siete škôl a školských zariadení určenej ministerstvom, cvičnou školou môže byť aj stredná zdravotnícka škola, ak je zaradená do siete škôl určenej Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky, na ktorej študenti vykonávajú pedagogickú prax formou náčuvov, výstupov a rozborov vyučovacích hodín.
3. Pedagogickou praxou sa rozumie proces adaptácie študenta na učiteľskú profesiu, osvojovanie si profesionálnych noriem, plánovacej, realizačnej a evalvačnej činnosti.
4. Pedagogickú prax študentov vysokej školy vedie cvičný učiteľ cvičnej školy alebo cvičného zariadenia a metodik pedagogickej praxe príslušnej katedry.
5. Cvičný učiteľ je učiteľ, ktorý má požadovanú odbornú a pedagogickú spôsobilosť na vyučovanie všeobecnovzdelávacích a odborných predmetov s prvou atestáciou.

Čl. IV.

Spôsob výkonu pedagogickej praxe

1. Cvičná škola sa zaväzuje:
   a) umožniť absolvovanie učiteľskej praxe študentom FF KU v Ružomberku podľa dohody s FF KU v Ružomberku,
   b) poveriť svojho zamestnanca realizáciou pedagogickej praxe študentov vysokej školy,
   c) usmerňovať a hodnotiť výkony študentov,
   d) umožniť povereným zamestnancom FF KU kontrolu študentov počas pedagogickej praxe.
2. Povinnosti FF KU v Ružomberku:
   a) v zmysle zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci oboznámiť študentov s právnymi a ostatnými predpismi BOZP a PO, so zásadami bezpečnej práce, zásadami ochrany zdravia pri práci a zásadami bezpečného správania sa na pracovisku.
   b) poskytnúť cvičnej škole alebo cvičnému školskému zariadeniu informácie o obsahu a priebehu učiteľskej praxe.
3. Povinnosti študenta:
   a) počas pedagogickej praxe uvádzajú metodicko-organizačné pokyny, ktoré odovzdá cvičnému učiteľovi pred začatím pedagogickej praxe,
   b) študenti dodržiavajú pracovný režim na pracovisku podľa pokynov vedenia školy, pokynov cvičného učiteľa a plnia si povinnosti vyplývajúce z obsahu náplne pedagogickej praxe.
   c) študenti sú povinní dodržiavať všeobecné právne predpisy a predpisy BOZP a PO počas výkonu pedagogickej praxe.

Čl. V.

Čas výkonu pedagogickej praxe

1. Pedagogická prax sa uskutočňuje podľa učebných plánov v jednotlivých semestroch štúdia.
2. FF KU je povinná na začiatku pedagogickej praxe nahlásiť cvičnej škole plánovaný harmonogram pedagogickej praxe: *druh pedagogickej praxe, plánovaný počet a mená praxujúcich študentov, mená cvičných učiteľov*.
3. Cvičná škola zašle najneskôr do 14 dní po skončení pedagogickej praxe študentov FF KU výpis o absolvovaní praxe, ktorý obsahuje: *mená cvičných učiteľov, druh pedagogickej praxe, plánovaný a reálny počet študentov, sumarizovaný počet rozborov cvičného učiteľa*.
4. Časový termín pedagogickej praxe dojednáva a určuje po vzájomnej dohode metodik pedagogickej praxe s riaditeľom a učiteľom cvičnej školy alebo cvičného školského zariadenia.

Čl. VI.

Finančný príspevok a platobné podmienky

1. Príspevok za pedagogickú prax sa bude realizovať v zmysle platnej Metodiky rozpisu dotácií MŠVVaŠ SR, zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám na príslušný kalendárny rok.
2. Odmeňovanie cvičných učiteľov za vedenie pedagogickej praxe sa bude realizovať na základe dohody o vykonaní práce medzi univerzitou a učiteľom prevodom na účet určený učiteľom. Výška odmeny bude stanovená podľa bodu 1 článku VI. tejto zmluvy. Vzor výkazu pre cvičného učiteľa bude súčasťou prílohy pri dohode o vykonaní práce.
3. Na vykonanie pedagogickej praxe uzatvorí Katolícka univerzita v Ružomberku, Filozofická fakulta s cvičným učiteľom dohodu o vykonaní práce v zmysle Zákonníka práce. Cvičná škola zabezpečí odovzdanie dohôd cvičných učiteľov na zúčtovanie v priebehu semestra, v ktorom sa uskutočňuje daná pedagogická prax. V opačnom prípade fakulta nezodpovedá za včasné vyplatenie odmeny cvičným učiteľom v stanovenom termíne.
4. Príspevok pre cvičnú školu alebo cvičné školské zariadenie sa bude realizovať na základe uzatvorenia tejto zmluvy podľa bodu č. 1 článku VI. a to na jednu hodinu rozboru vo výške stanovenej Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pre aktuálny kalendárny rok.
5. Podkladom pre vyplatenie príspevku pre cvičnú školu alebo cvičné školské zariadenie bude predložený výkaz o vykonaní rozborov hodín Výkaz na odmenu pre cvičnú školu alebo cvičné školské zariadenie tvorí prílohu č. 1 tejto zmluvy.

Čl. VII.

Platnosť zmluvy

1. Zmluva sa uzatvára na dobu určitú od **....** do **.....**
2. Zmluva zaniká uplynutím času, na ktorý bola uzatvorená.
3. Zmluva pred uplynutím času na ktorý bola uzatvorená zaniká:

a) písomnou dohodou
b) výpoveďou ktorejkoľvek zmluvnej strany aj bez uvedenia dôvodu s výpovednou lehotou 1 mesiac a začína plynúť prvým dňom nasledujúcim po doručení výpovede.

Čl. VIII.

Záverečné ustanovenie

1. Túto zmluvu môžu zmluvné strany zmeniť len písomne a to formou dodatku k zmluve.
2. Zmluva sa vyhotovuje v štyroch exemplároch, z ktorých každá zmluvná strana obdrží dve vyhotovenia.
3. Zmluvná strana 2 je informovaná, že jeho osobné údaje budú spracúvané v súlade so zák. č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov v platnom znení a Nariadenia GDPR na účel vymedzený v zmluve o spolupráci.
4. Zmluvné strany si zmluvu prečítali, s jej obsahom bez výhrad súhlasia, čo potvrdzujú svojim vlastnoručným podpisom a pečiatkou organizácie.
5. Zmluva nadobúda platnosť dňom jej podpísania obidvoma zmluvnými stranami.

V Ružomberku dňa

_____ _____

rektor riaditeľ školy

Katolícka univerzita v Ružomberku

Príloha 8 Výkaz cvičnej školy

Výkaz cvičnej školy a cvičného školského zariadenia na materiálne a administratívne zabezpečenie pedagogických praxí

1. Názov: **Katolícka univerzita v Ružomberku**
   adresa: Hrabovská cesta 5512/1A, 034 01 Ružomberok
   IČO: 37801279
   IČ DPH: SK2021512427
   DIČ: 2021512427

2. Názov:
   adresa:
   zastúpená:
   IČO:
   DIČ:
   Bankové spojenie:

Príspevok na jednu hodinu rozboru pre cvičnú školu je určený na 0,63 Eur podľa Zmluvy o poskytnutí dotácie zo štátneho rozpočtu pre aktuálny rok, podľa č. VI. bod 4.

Mesiac	Počet rozborov hodín	Suma za mesiac (hodiny x 0,63€)
Spolu		

V Ružomberku dňa

_____ _____

metodik pedagogickej praxe riaditeľ cvičnej školy

Príloha 9 Dohoda o vykonaní práce

Dohoda o vykonaní práce

podľa § 226 zákona č.311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

Zamestnávateľ: **Katolícka univerzita v Ružomberku**
Sídlo: Hrabovská cesta 5512/1A, 034 01 Ružomberok
IČO: 378 01 279
Štatutárny orgán:
dekan FF KU
Hrabovská cesta 1B, 034 01 Ružomberok

(ďalej aj „zamestnávateľ")

a

Zamestnanec: **Meno a Priezvisko:** .....
Narodený: .....
Trvalý pobyt: .....
(ďalej len „zamestnanec")

uzatvárajú v zmysle ust. § 226 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (v ďalšom len „ Zákonník práce") túto

Dohodu o vykonaní práce

1. Vymedzená pracovná úloha: ***vedenie študentov pri výkone súvislej pedagogickej praxe***
2. Rozsah práce (pracovnej úlohy) v hodinách spolu: 13 hodín
3. Pracovná úloha bude vykonaná od ..... do ..... v čase od ..... hod. do ..... hod.
4. Miesto výkonu práce: .....
5. Dohodnutá odmena: **7,50 €/hod.**
6. Splatnosť odmeny: odmena za vykonanie pracovnej úlohy je splatná mesačne po odovzdaní mesačného výkazu práce, v obvyklých výplatných termínoch zamestnávateľa.
7. Vykonanú prácu prevezme metodik praxe: .....
8. Na základe tejto dohody oboznámil zamestnávateľ zamestnanca s právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na vykonanú prácu v zmysle *Pracovný poriadok KU v Ružomberku*, a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
9. Zamestnávateľ sa zaväzuje vytvoriť pracovné podmienky zaisťujúce riadny a bezpečný výkon práce, zaplatiť dohodnutú odmenu a dodržiavať ostatné podmienky tak, ako boli dohodnuté.
10. Zamestnanec sa zaväzuje vykonať dohodnutú prácu osobne, riadne a včas a dodržiavať podmienky dohodnuté v súlade s právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na jej výkon, najmä právne predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
11. Ostatné práva a povinnosti účastníkov tejto zmluvy sa riadia ustanoveniami Zákonníka práce a ostatnými pracovnoprávnymi predpismi.

12. Zamestnanec, ktorý prichádza pri výkone svojich pracovných povinností do styku s osobnými údajmi, resp. tieto údaje akýmkoľvek spôsobom spracováva v rámci svojej pracovnej činnosti, je povinný dodržiavať príslušné ustanovenia Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov a zákona NR SR č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov.
13. Zamestnanec podpisom tejto Dohody prehlasuje, že bol oboznámený s informáciami podľa článku 13 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov.
14. Zmluvné strany si dohodu prečítali, jej obsahu, právam a povinnostiam z nej vyplývajúcich porozumeli, pričom na znak súhlasu s jej obsahom a so skutočnosťou, že dohodu neuzavreli v tiesni, pod nátlakom alebo za nápadne nevýhodných podmienok, ju vlastnoručne podpisujú.

V Ružomberku, ...

_____	_____
zamestnanec	zamestnávateľ

ZÁKLADNÁ FINANČNÁ KONTROLA

vykonaná v zmysle zákona NR SR č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov

(ďalej aj „Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole“)

~~Príjem / poskytnutie~~ / použitie / ~~právny úkon / iný úkon majetkovej povahy *~~

Vecne príslušný organizačný útvar: **Filozofická fakulta KU**

1/ Zamestnanec zodpovedný za vecnú správnosť dokumentu: referent personálneho a mzdového oddelenia

Popis pripravovanej finančnej operácie: **uzatvorenie Dohody o VP**

Finančná operácia je v súlade so zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, platnými právnymi predpismi a vnútornými predpismi KU.

VYJADRENIE: Finančnú operáciu **je – ~~nie je~~*** možné vykonať.

Meno a priezvisko:

Dátum: ..... Podpis.....

2/ Vyjadrenie vedúceho organizačného útvaru:

Finančná operácia **je – ~~nie je~~***-v súlade s činnosťou a potrebou organizačného útvaru.

VYJADRENIE: Vo finančnej operácii **je – ~~nie je~~*** možné pokračovať.

Meno a priezvisko:

Dátum: ..... Podpis.....

3/ Zamestnanec zodpovedný za rozpočet

a) **je / ~~nie je~~** * v súlade s rozpočtom na príslušný rozpočtový rok

b) **je / ~~nie je~~** * v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách č. 523/2004 Z. z.

Finančná operácia **spĺňa / ~~nespĺňa~~** * kritéria hospodárnosti, efektívnosti, účelnosti a účinnosti nakladania s verejnými prostriedkami.

VYJADRENIE: Finančnú operáciu **je – ~~nie je~~*** možné vykonať.

Meno a priezvisko:

Dátum: ..... Podpis.....

Základná finančná kontrola bola vykonaná v súlade s § 7 v nadväznosti na § 6 ods. 4 zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole.

VYJADRENIE: Finančnú operáciu **je – ~~nie je~~*** možné vykonať.

Meno a priezvisko:

Dátum: ..... Podpis.....

* nehodiace sa prečiarknuť

Príloha 10 Výkaz k vyúčtovaniu externej činnosti

a) Výstupová priebežná pedagogická prax

VÝKAZ K VYÚČTOVANIU EXTERNEJ ČINNOSTI

Meno CVU: ..... dátum narodenia: .....

Telefón: ..... email .....

Adresa školy: .....

Katedra, na ktorej vykonávam externú činnosť: .....

Metodik praxe: .....

Rozsah praxe: 4 až 5 náčuvov, 1 až 2 výstupy, 6 rozborov

R - v čase od .....do.....hod.

Počet odpracovaných hodín: 8 hodín

Druh praxe	**Dátum**	**Predmet** SJ, AJ, NJ, FI, HI	**Meno študenta**	**Počet náčuvov**	**Počet výstupov**	**Počet rozborov**	**Suma za 1 rozbor**	**Celková suma**
				(4 až 5)	(1 až 2)	6	7,50 €	45 €

Pozn.: **Platené sú rozbory vyučovacích hodín**

N = náčuv (učí cvičný učiteľ alebo študent)

V = výstup (učí študent)

R = rozbor (cvičný učiteľ, študent, metodik)

CVU = cvičný učiteľ

CVU odovzdal dňa: ..... podpis .....

Metodik odovzdal dňa: ..... podpis .....

Príloha 10 Výkaz k vyúčtovaniu externej činnosti

b) výstupová súvislá pedagogická prax

VÝKAZ K VYÚČTOVANIU EXTERNEJ ČINNOSTI

Meno CVU: ..... dátum narodenia: .....

Telefón: ..... email .....

Adresa školy: .....

Katedra, na ktorej vykonávam externú činnosť: .....

Metodik praxe: .....

Rozsah praxe: 1 náčuv, 10 výstupov, 8 rozborov

R - v čase od .....do.....hod.

Počet odpracovaných hodín: 8 hodín

Druh praxe	**Dátum**	**Predmet** SJ, AJ, NJ, FI, HI	**Meno študenta**	**Počet náčuvov**	**Počet výstupov**	**Počet rozborov**	**Suma za 1 rozbor**	**Celková suma**
				1	10	8	7,50 €	60 €

Pozn.: **Platené sú rozbory výstupov**

N = náčuv (učí cvičný učiteľ)

V = výstup (učí študent)

R = rozbor (cvičný učiteľ, študent, metodik)

CVU = cvičný učiteľ

CVU odovzdal dňa: ..... podpis .....

Metodik odovzdal dňa: ..... podpis .....

Príloha 11 Osobný dotazník

<table>
<tr><td colspan="5">Osobný dotazník externého zamestnanca KU</td></tr>
<tr><td colspan="3">Priezvisko, meno, titul</td><td colspan="2">Deň, mesiac, rok narodenia</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="2">Trvalé bydlisko: Mesto: ..... PSČ .....
Ulica:.....
č. súpisné..... č. orientačné.....
E-mail:
Telefón:</td><td colspan="2">Miesto narodenia:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Prechodné bydlisko -PSČ
Ulica:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Občiansky preukaz
Ev. číslo:</td><td>Rodné číslo:</td><td>Národnosť</td><td>Štátna príslušnosť</td></tr>
<tr><td>Rodinný stav</td><td colspan="2" rowspan="2">Rodné priezvisko</td><td colspan="2" rowspan="2">Poberáte dôchodok, ak áno uveďte aký (doložiť rozhodnutie)
Máte preukaz ZPS(ak áno, doložiť)</td></tr>
<tr><td colspan="3">Číslo osobného účtu:
aj IBAN:</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="2"></td><td colspan="2">Zdravotná poisťovňa:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Podpis</td></tr>
<tr><td colspan="5">Zamestnávateľ(uviesť, napr. študent, UPSVaR, resp. zamestnávateľa):

Vyhlasujem, že som nič nezamlčal a všetky mnou uvedené údaje sú pravdivé</td></tr>
<tr><td colspan="3">V ....., dňa .....</td><td colspan="2"></td></tr>
</table>

Príloha 12 Zoznam cvičných škôl a cvičných zariadení

Základné školy

Základná škola Bystrická cesta

Základná škola Bystrická cesta s elokovaným pracoviskom na Dončovej ulici ako súčasť ZŠ

Základná škola Zarevúca

Základná škola sv. Vincenta

Základná škola Ružomberok - Černová

Základná škola Klačno

Základná škola Sládkovičova

Stredné školy

Gymnázium sv. Andreja

Gymnázium Ul. Š. Moyzesa

Obchodná akadémia

Stredná odborná škola polytechnická

Spojená škola - Stredná odborná škola obchodu a služieb

Stredná zdravotnícka škola M.T.Schererovej

Škola úžitkového výtvarníctva

Použitá literatúra:

DRISCOLL, J. 2007. *Practicing Clinical Supervision: A Reflective Approach for Healthcare Professionals.* Edinburgh: Elsevier, 2007. ISBN 9780702032479.

HUPKOVÁ, M. 2006a. *Profesijná sebareflexia učiteľov*. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 203 s. ISBN 80-8094-028-2.

HUPKOVÁ, M., PETLÁK, E. 2004. *Sebareflexia a kompetencie v práci učiteľa*. Bratislava: Iris, 2004. 135 s. ISBN 80-89018-77-7.

JASPER, M. 2013. *Beginning Reflective Practice*. Andover: Cengage Learning, 2013. ISBN 978-1408074879.

KOLB, D. 1984. *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development.* Upper Saddle River: Prentice Hall, 1984.

KYRIACOU, CH. 2004. *Klíčové dovednosti učitele*. Praha: Portál, 2004. 155 s. ISBN 80- 7178-968-8.

PETLÁK, E. 2000. *Pedagogicko-didaktická práca učiteľa*. Bratislava: Iris, 2000. 118 s. ISBN 80-89018-05-X.

PETLÁK, E. 2016. *Všeobecná didaktika*. Bratislava: Iris, 2016. 322 s. ISBN 978-80-8153-064-7.

PETTY, G. 2006. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 2006. 380 s. ISBN 9788073674274.

ROLFE, G., FRESHWATER, D., & JASPER, M. 2001. *Critical Reflection for Nursing and the Helping Professions: A user's guide.* London: Palgrave Macmillan, 2001. 208 s. ISBN 978-0333777954.

SMYTH, J. 1989. Developing and sustaining critical reflection in teacher education. In: *Journal of Teacher Education*, 1989, roč. 20, č. 2. s. 2 – 9. ISSN 0022-4871.

SMYTH, J. 1993. Reflective Practice in Teacher Education. In: *Australian Journal of Teacher Education* [online], roč. 18, č. 1. nečíslované strany. [cit. 23.05.2021]. Dostupné na internete:

https://ro.ecu.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1223&context=ajte

ŠVEC, Š. 1995. *Základné pojmy v pedagogike a andragogike*. Bratislava: Iris, 1995. 267 s. ISBN 80-88778-15-8.

ŠVEC, V. 1999. Možnosti využitia sebareflexie v pedagogickej príprave študentov učiteľstva. In: *Pedagogická revue*, 1999, roč. 51, č. 2, s. 118 – 129. ISSN 3330-3815.

ISBN 978-80-561-1075-1